

Welkom in de Sint-Martinuskerk van Oekene

Generaties christenen beleefden hier hun geloof, een leven lang : ze werden er gedoopt, vierden samen eucharistie, deden hier hun eerste communie, hun vormsel, huwden hier en werden hier begraven. Wil het even stil maken, en bidden dat de Heer al wat leeft wil zegenen, al je dierbaren en al wie deze kerk bezoeken. Beknopte geschiedenis Reeds in 1116 werd voor de eerste keer gewag gemaakt van een capella in Hocana. Bisschop Lambertus van Noyon - Doornik gaf het patronaatsrecht van het 'altare van Rumbeche' met de twee kapellen, namelijk Cakinghem (Kachtem) en Hocana (Oekene), in 1116 aan de toenmalige abt van Sint-Omaars. Er werd meteen een pastoor aangesteld om de parochie met beide afhankelijkheden te bedienen. De vroegst bekende pastoor was Jan Hellinc (1447 – 1455). De kerk, toegewijd aan Sint-Martinus, heeft dus een lange geschiedenis achter de rug: opbouw, verwoestingen tijdens de beeldenstorm, heropbouw, uitbreiding in 1895 omwille van het grote aantal kerkgangers, verwoestingen tijdens de twee wereldoorlogen, herstellingswerken in de jaren zestig en een laatste grote restauratie in 1996-1997. We hebben een prachtige vroeg-gotische achthoekige toren, de oudste van Roeselare! De toren heeft nog geen verbouwingen of vernielingen gekend.

Bezienswaardigheden

Behalve een paar oude kelken zijn er geen grote schatten in onze kerk, maar toch wel enkele bezienswaardigheden. Aan de hand van dit foldertje kun je deze rustig ontdekken en naar waarde schatten.

Achteraan links ziet men een oude ingemetselde fundatiesteen, een 'scripta' van 1489. Bovenaan in het midden een piëta. Links de schenker Jan Van Moerkerke met zijn patroon Johannes de Doper en zijn 6 zonen. En rechts "syn wyf" Margriete met haar patrones Margareta met de draak en hun 5 dochters. De tekst in moeilijk leesbare gotische letters gaat over een schenking van 600 lands grond aan de kerk. Voorwaarde was dat de dis (de voorloper van het OCMW) jaarlijks op Aswoensdag 25 broden en 50 haringen moest uitdelen aan de arme mensen van Oekene. Ook moesten de "prochiepaepe" en de "coster" bidden voor de zielen van de schenkers en hun nazaten. Als je voorbij wandelt aan de piëta – ook méér dan 100 jaar oud ! – dan vind je de doopvont, die zoals gebruikelijk is aan de noordkant staat, hier in een achthoekige nis. De noordkant verwijst naar het Oude Testament, dat aan de Verlossing voorafgaat.

De haan: bemerk de kogelinslagen door enkele soldaten die zich verveelden... Een nieuwe haan werd in 1996 door pastoor Maurits Nevejant (1974 – 1996) zelf geplaatst. De biechtstoel dateert uit de 18e eeuw, bovenaan staat de H. Carolus Borromeus. De biechtstoel werd ingevoerd na het concilie van Trente en Carolus Borromeüs geldt als de uitvinder ervan.

H. Cornelius: Het beeld van de heilige Cornelius, paus en martelaar (+253) in gepolychromeerd hout (19e eeuw) kreeg een grondige renovatie in 1998. Cornelius was een “wonderdokter”: patroon tegen stuipen, hoofdkwalen, vallende ziekte, krampen, kinkhoest, jicht en reuma. In zijn naam vind je het Latijnse woord cornu, hoorn (in zijn rechterhand) dus is hij ook de patroon van het hoornvee.

Links vooraan in de noordermuur bemerk je de grafsteen van pastoor Van Steenkiste (+ 1857) in koper (getekend door baron Jan Bethune). Onder een baldakijn zie je O.-L.-Vrouw van het scapulier van de berg Karmel. Deze broederschap werd opgericht in 1674, afgeschaft door keizer Jozef II rond 1780 en in eer hersteld in 1855. Vroeger werd het iedere 3 e zondag van de maand in processie gedragen rond de kerk, en dit door 4 ongehuwde ‘jongedochters’. Daarachter bemerk je ook het glasraam van Michel Martens, waarop O.-L.-Vrouw verschijnt aan Simon Stock, een Engelse karmeliet. Bemerk de tekst “Draag mij (dus het scapulier) en ge wordt van de hel gespaard.”

Ook de andere kleurrijke glasramen werden door de internationaal beroemde Vlaamse glazenier Michel Martens (1921-2006) volledig in orde gebracht, als herstel van de oorlogsschade. In volgorde zie je: H. Cornelius, H. Johannes-evangelist, Piëta, H. Johannes de Doper, H. Barbara en helemaal rechts onze patroonheilige Martinus.

De prachtige communiebank dateert van 1891 en werd weggenomen na het tweede Vaticaans Concilie in 1965. Gelukkig werd hij verwerkt in het huidige altaar en de lezenaar, alsook in de 2 kasten achteraan in de kerk.

Van Peteghem-orgel

Het loont de moeite om u nu eens om te draaien en achteraan het historisch en prachtig Van Peteghem-orgel te bewonderen. Dit schitterend orgel (het oudste en mooiste van Roeselare), dat slechts één klavier heeft, werd gebouwd in 1779-1781 door de vermaarde orgelbouwer Pieter Van Peteghem. Het stond eerst vooraan op de balustrade en de organist zat er achter en had alleen een kijkgat om de diensten te volgen. Bij de uitbreiding van de kerk in 1895 werd het orgelmeubel achteruit gezet en het klavier los op het doksaal zelf. Boven het orgel merk je in het midden koning David, geflankeerd door engeltjes met hun instrument (de fluit is jammer genoeg verdwenen). Hoogst waarschijnlijk was het pittoreske kerkje ook inspirerend voor de jonge **Adriaen Willaert**. Hij is geboren in het nabije Rumbeke circa 1490 en vertrok rond 1515 naar Venetië waar hij benoemd werd tot kapelmeester van de San Marco-basiliek.

Het retabel met tabernakel stond eerst op het hoogaltaar, gift Bottelier in 1905, werd later naar het zijaltaar verplaatst en in 1975 werd het terug op het hoogaltaar geplaatst. Bemerk de 2 panelen met de geboorte van Christus en het Laatste Avondmaal. Het tabernakel is versierd met het Lam Gods met wimpel en de pelikaan. Onderaan staat de H. Martinus te paard.

De preekstoel werd aangekocht in Ruiselede in 1775, maar was dan al meer dan 100 jaar oud, gemaakt in 1652 (en niét 1632 zoals buiten aangekondigd!). De gesneden figuren zijn de 4 evangelisten: Matteüs begint zijn evangelie met de menselijke stamboom van Jezus, dus wordt hij afgebeeld met een mensenfiguur. Het Markusevangelie begint met Johannes de Doper en de beproeving van Jezus in de woestijn. 'Hij was in gezelschap van de wilde dieren'. De leeuw is een woestijndier. Het evangelie volgens Lucas begint met het offer van Zacharias, vader van Johannes de Doper. Een rund was een offerdier in de tempel. Johannes tenslotte is afgebeeld met de arend, de vogel die hoogst vliegt: hij begint zijn evangelie met een theologisch hoogvliegende proloog. Op het rugpaneel staat de zegenende Christus met de wereldbol in zijn hand en op het deurtje staat O.L.Vrouw.

De kruisweg dateert van ca. 1840. 3 maal gerestaureerd: de eerste keer in 1863 met molenaar Carolus Decoster als betaalheer (zijn naam staat vermeld, maar hij is dus niet de kunstenaar); de laatste restauratie dateert van 1999 en dan werden alle panelen samen gehangen.

Roepsteen: als je nu terug naar buiten gaat, kijk je best eens links achter de pilaar. Daar ligt nog de oorspronkelijke "roepsteen" die in 1977 (van boerderij Vanoverberghe) teruggeplaatst werd. Deze roepsteen werd vroeger gebruikt om na de viering de mensen een en ander nieuws te verkondigen door een soort 'bellemán'. In de tijd dat er nog geen kranten bestonden was dat eigenlijk de enige manier om 'het laatste nieuws' van parochie en omstreken te vernemen. Pastoraal en liturgie. De Sint-Martinusparochie vormt sedert september 2017, samen met Beitem, Rumbeke en de Zilverberg de Pastorale Eenheid Heilige Vincent. De kerk is elke dinsdag open vanaf 14.00 uur en aansluitend is er om 18.00 uur een viering. Om de veertien dagen is er op zondag om 9.00 uur eucharistie, behalve de eerste zondag van de maand.

'Oekene Inviteert'

Nadat Oekene als kleinste Roeselaarse deelgemeente het Festival van Vlaanderen/Brussel mocht verwelkomen worden er met regelmaat klassieke concerten geafficheerd onder de noemer 'Oekene Inviteert'. Klassieke concerten gaan door in de Sint-Martinuskerk te Oekene-Roeselare, uitzonderlijk ook op verplaatsing. 'Oekene Inviteert' organiseert klassieke topconcerten meestal met laureaten en winnaars van de Koningin Elisabethwedstrijd. Het schattig kerkje beschikt over een uitzonderlijk goeie akoestiek om er te musiceren.

Ode aan de patroonheilige van de kerk van Oekene

St-Martinus,

Een krijgsman, een soldaat,
met levensgrote faam
en stoer Romeins gelaat.
Martinus was de naam.

't Gebeurde bij Amiens,
waar toen zijn leger lag.
Een mantel warm en fijn
droeg hij die koude dag.

Hij zag een bedelaar
die bij de stadspoort zat.
Halfnaakt met groot misbaar
en bevend als een blad.

Martinus op zijn paard
vroeg niet om wat hij wou,
maar trok spontaan zijn zwaard,
en met een grote houw

sneed hij zijn mantel stuk
en gaf de helft toen weg.
De arme had geluk.
Verdwenen kou en pech.

Maar er was ook venijn.
Men spotte luid en hard.
Hoe hij zo dwaas kon zijn,
door listigheid verward,

een groot stuk van zijn kleed
aan iemand af te staan
die helemaal niet leed,
maar, 't veinzen toegedaan,

omwille van wat kou
de noodkreet klinken liet
en steeds maar klagen wou
dat niemand hulp hem biedt.

Martinus, onvervaard,
trok zich die taal niet aan.
Hij klom weer op zijn paard
en liet de spotters staan.

Wie goed is kijkt niet om
naar wat hij heeft gedaan.
Dat is wat slim en dom
en groot en klein verstaan.

EH Piet Thomas
Juni 2015